Πρός Φιλιππησίους

Παύλος καὶ Τιμόθεος, ¹ δούλοι Ἰησού χριστού, πᾶσιν 1 τοῖς ἀγίοις ἐν χριστῷ Ἰησού τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, ² σὺν ἐπισκόποις ³ καὶ διακόνοις: ⁴ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2 ἀπὸ θεού πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησού χριστού.

Εὐχαριστῶ⁵ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῆ μνείᾳ⁶ ὑμῶν, 3 πάντοτε⁷ ἐν πάσῃ δεήσει⁸ μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν⁸ ποιούμενος, ἐπὶ τῆ κοινωνίᾳ⁹ 5 ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι¹⁰ τοῦ νῦν: πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος¹¹ ἐν 6 ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει¹² ἄχρι¹⁰ ἡμέρας χριστοῦ Ἰησοῦ: καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν¹³ ὑπὲρ 7 πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῆ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς¹⁴ μου καὶ ἐν τῆ ἀπολογίᾳ¹⁵ καὶ

https://biblicaltext.com

1

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Φίλιπποι, ων, ὁ, Philippi. ³ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ⁴ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ⁵ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁶ μνεία, ας, ἡ, remembrance, mention. ⁷ πάντοτε, always, at all times. ⁸ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁰ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹¹ ἐνάρχομαι, begin. ¹² ἐπιτελέω, complete, perform. ¹³ φρονέω, think, judge. ¹⁴ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹⁵ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense.

βεβαιώσει¹ τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς² μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς³ γάρ μού ἐστιν ὁ 8 θεός, ὡς ἐπιποθῶ⁴ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις⁵ Ἰησοῦ χριστοῦ. Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν 9 ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύη⁶ ἐν ἐπιγνώσει⁻ καὶ πάση αἰσθήσει,⁵ εἰς τὸ δοκιμάζειν⁰ ὑμᾶς τὰ 10 διαφέροντα,¹⁰ ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς¹¹ καὶ ἀπρόσκοποι¹² εἰς ἡμέραν χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν 11 δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον¹³ θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ¹⁴ ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ 12
μᾶλλον εἰς προκοπὴν ¹⁵ τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν: 13
ὥστε τοὺς δεσμούς ¹⁶ μου φανεροὺς ¹⁷ ἐν χριστῷ
γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ ¹⁸ καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, 14

¹ βεβαίωσις, εως, ή, confirmation, ratification. ² συγκοινωνός, οῦ, ὁ, partaker, participant. ³ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁴ ἐπιποθέω, long for, strain after. ⁵ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁶ περισσεύω, abound, be rich. ⁷ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ⁸ αἴσθησις, εως, ἡ, perception, discernment. ⁹ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁰ διαφέρω, differ, carry through. ¹¹ εἰλικρινής, pure, sincere. ¹² ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ¹³ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ¹⁴ βούλομαι, wish, will. ¹⁵ προκοπή, ῆς, ἡ, progress, advancement. ¹⁶ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹⁷ φανερός, manifest, apparent. ¹⁸ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor).

πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς ^{1} μου, περισσοτέρως ^{2} τολμᾶν ^{3} ἀφόβως ^{4} τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον ^{5} ^{15} καὶ ἔριν, ^{6} τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν γριστὸν κηρύσσουσιν: οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας⁸ τὸν χριστὸν 16 καταγγέλλουσιν, ούχ άγνῶς, οἰόμενοι θ λίψιν θλίψιν οἰόμενοι οἰόμενο οἰόμενοι οἰόμ ἐπιφέρειν ^{13} τοῖς δεσμοῖς ^{1} μου: οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες 17 ότι εἰς ἀπολογίαν 14 τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. 15 Τί γάρ; 18 Πλην ^{16} παντὶ τρόπω, ^{17} εἴτε προφάσει ^{18} εἴτε ἀληθεία, χριστὸς καταγγέλλεται: καὶ ἐν τούτω χαίρω, ἀλλὰ καὶ γαρήσομαι. Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται 19 εἰς σωτηρία v^{20} διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, v^{21} ἐπιγορηγίας ^{22} τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ 20 τὴν ἀποκαραδοκίαν 23 καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ^{24} άλλ' ἐν πάση παρρησία, ^{25}

¹ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ τολμάω, dare, endure. ⁴ ἀφόβως, fearlessly. ⁵ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ⁶ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ⁷ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ⁸ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ⁹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁰ ἀγνῶς, purely, sincerely. ¹¹ οἴμαι, think, suppose. ¹² θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹³ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ¹⁴ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁶ πλήν, however, but. ¹⁷ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁸ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁹ ἀποβαίνω, get out, go away. ²⁰ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²¹ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²² ἐπιχορηγία, ας, ἡ, assistance, provision. ²³ ἀποκαραδοκία, ας, ἡ, eager expectation. ²⁴ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²⁵ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence.

πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ 21 τὸ ζῆν, χριστός: καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. Εἰ δὲ τὸ 22 ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου: καὶ τί αἰρήσομαι⁴ οὐ γνωρίζω. Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, 23 τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῶ εἶναι, πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον: ^{9} τὸ δὲ ἐπιμένειν ^{10} ἐν 24τῆ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο 25 πεποιθώς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ συμπαραμενῶ 12 πᾶσιν ύμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν 13 καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα¹⁴ ὑμῶν περισσεύη¹⁵ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ 26 ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας ^{16} πάλιν πρὸς ὑμᾶς. 27 Μόνον άξίως ^{17} τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ^{18} ἵνα εἴτε ἐλθών καὶ ἰδών ὑμᾶς, εἴτε

¹ πάντοτε, always, at all times. ² μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ³ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ⁴ αἰρέω, choose, prefer. ⁵ γνωρίζω, make known, declare. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ ἐπιθυμία, ας, ή, desire, passion. ⁸ ἀναλύω, loose, depart. ⁹ κρείσσων, stronger, more excellent. ¹⁰ ἐπιμένω, continue, remain. ¹¹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹² συμπαραμένω, remain or continue together with. ¹³ προκοπή, ῆς, ή, progress, advancement. ¹⁴ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁵ περισσεύω, abound, be rich. ¹⁶ παρουσία, ας, ή, presence, coming. ¹⁷ ἀξίως, worthily, in a manner worthy of. ¹⁸ πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ¹⁹ ἄπειμι, go away, depart. ²⁰ στήκω, stand, stand fast.

πνεύματι, μιᾳ ψυχῆ συναθλοῦντες¹ τῆ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι² ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν 28 ἀντικειμένων:³ ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις⁴ ἀπωλείας,⁵ ὑμῖν δὲ σωτηρίας,⁶ καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ: ὅτι 29 ὑμῖν ἐχαρίσθη⁻ τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν:8 30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα² ἔχοντες οἷον¹0 εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Εἴ τις οὖν παράκλησις¹¹ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον¹²
 ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία¹³ πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα¹⁴
 καὶ οἰκτιρμοί,¹⁵ πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ 2
 αὐτὸ φρονῆτε,¹⁶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι,
 τὸ ἕν φρονοῦντες:¹⁶ μηδὲν κατὰ ἐριθείαν¹³ ἢ 3
 κενοδοξίαν,¹⁰ ἀλλὰ τῆ ταπεινοφροσύνη²⁰ ἀλλήλους

¹ συναθλέω, contend along with. ² πτύρω, frighten, terrify. ³ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ⁴ ἔνδειξις, εως, ή, proof, sign. ⁵ ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin. ⁶ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ⁷ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁸ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁹ ἀγών, ῶνος, ό, struggle, fight. ¹⁰ οἷος, such as, of what kind. ¹¹ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹² παραμύθιον, ου, τό, consolation, encouragement. ¹³ κοινωνία, ας, ή, fellowship, contribution. ¹⁴ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁵ οἰκτιρμός, οῦ, ὁ, compassion, pity. ¹⁶ φρονέω, think, judge. ¹⁷ σύμψυχος, harmonious, in unity. ¹⁸ ἐριθεία, ας, ή, rivalry, ambition. ¹⁹ κενοδοξία, ας, ή, vanity, empty conceit. ²⁰ ταπεινοφροσύνη, ης, ή, lowliness of mind, humility.

ήγούμενοι ^{1} ύπερέγοντας ^{2} έαυτών: μὴ τὰ έαυτών ^{4} ἕκαστος σκοπεῖτε,³ ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος. 5 Τοῦτο γὰρ φρονείσθω έν ὑμῖν ὅ καὶ ἐν γριστῶ Ἰησοῦ: ος ἐν μορφῆ⁵ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο¹ 6 τὸ εἶναι ἶσα⁷ θεῶ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορφὴν 7δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος: 8 καὶ σχήματι 10 εύρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν 11 έαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος ^{12} μέχρι ^{13} θανάτου. θανάτου δὲ σταυροῦ. ^{14} Διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν 9 ύπερύψωσεν, ^{15} καὶ ἐχαρίσατο ^{16} αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ ^{17} 10 κάμ ψ η¹⁸ ἐπουρανίων¹⁹ καὶ ἐπιγείων²⁰ καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται²² ὅτι κύριος 11 Ίησοῦς χριστός, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ² ὑπερέχω, rise above, surpass. ³ σκοπέω, look at, contemplate. ⁴ φρονέω, think, judge. ⁵ μορφή, ῆς, ῆ, form, shape. ⁶ ἀρπαγμός, οῦ, ὁ, thing to be grasped, spoil. ⁻ ἴσος, equal, identical. ⁶ κενόω, empty, make void. ⁶ ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ¹¹ σχῆμα, τος, τό, outward appearance, form. ¹¹ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹² ὑπήκοος, obedient, listening to. ¹³ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁴ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹⁵ ὑπερυψόω, raise, exalt beyond measure. ¹⁶ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹² γόνυ, ατος, τό, knee. ¹৪ κάμπτω, bend, bow. ¹9 ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁰ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ²¹ καταχθόνιος, under the earth, subterranean. ²² ἐξομολογέω, confess, profess.

 ^{o} Ωστε, ἀγαπητοί μου, καθώς πάντοτε ^{1} ὑπηκούσατε, ^{2} μὴ 12 ώς ἐν τῆ παρουσίᾳ³ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσία μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου 6 τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ^{7} κατεργάζεσθε: ^{8} ὁ θεὸς γάρ 13έστιν ὁ ἐνεργῶν᾽ ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν᾽ ύπὲρ τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε γωρὶς ^{11} 14 γογγυσμῶν¹² καὶ διαλογισμῶν, 13 ἵνα γένησθε 15 άμεμπτοι ^{14} καὶ ἀκέραιοι, ^{15} τέκνα θεοῦ ἀμώμητα ^{16} ἐν μέσω γενεᾶ c^{17} σκολιᾶ c^{18} καὶ διεστραμμένης. c^{19} ἐν οἷς φαίνεσθε²⁰ ώς φωστῆρες²¹ ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς 16 ἐπέγοντες, ^{22} εἰς καύγημα ^{23} ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ^{24} ἔδραμον, ^{25} οὐδὲ εἰς κενὸν ^{24} ἐκοπίασα. ^{26} Άλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ^{27} ἐπὶ τῆ θυσία ^{28} καὶ 17λειτουργία ^{29} τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω ^{30}

¹ πάντστε, always, at all times. ² ὑπακούω, obey, listen. ³ παρουσία, ας, ή, presence, coming. ⁴ ἀπουσία, ας, ή, absence. ⁵ φόβος, ου, ό, fear, terror. ⁶ τρόμος, ου, ό, trembling, quaking. ⁷ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ⁸ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁹ ἐνεργέω, work, effect. ¹⁰ εὐδοκία, ας, ή, good pleasure, good-will. ¹¹ χωρίς, separate, apart from (gen). ¹² γογγυσμός, οῦ, ό, grumbling, murmuring. ¹³ διαλογισμός, οῦ, ό, reasoning, questioning. ¹⁴ ἄμεμπτος, blameless. ¹⁵ ἀκέραιος, unmixed, pure. ¹⁶ ἀμώμητος, blameless, without blame or fault. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ή, generation. ¹⁸ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁹ διαστρέφω, distort, pervert. ²⁰ φαίνω, shine, appear. ²¹ φωστήρ, ῆρος, ό, star, light. ²² ἐπέχω, hold fast, hold toward. ²³ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²⁴ κενός, empty, vain. ²⁵ τρέχω, run, exercise myself. ²⁶ κοπιάω, toil, labor. ²⁷ σπένδω, pour out as a libation. ²⁸ θυσία, ας, ή, sacrifice. ²⁹ λειτουργία, ας, ή, service, ministry. ³⁰ συγχαίρω, rejoice with.

πάσιν ύμῖν: τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ 18 συγχαίρετέ μοι.

Έλπίζω² δὲ ἐν κυρίω Ἰησοῦ, Τιμόθεον³ ταγέως πέμψαι 19 ύμῖν, ἵνα κάγὼ εὐψυχῶ,⁵ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα 20 γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.⁸ Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ 21 τὰ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, 22 ότι ώς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν 10 εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω² πέμψαι, ὡς ἄν 23 ἀπίδω¹¹ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς: 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίω, 24 ότι καὶ αὐτὸς ταχέως έλεύσομαι. Ἀναγκαῖον 3 δε 25 ήγησάμην 14 Ἐπαφρόδιτον 15 τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην ^{17} μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν¹⁸ τῆς χρείας¹⁹ μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς: 26 ἐπειδη ^{20} ἐπιποθῶν ^{21} ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, ^{22}

¹ συγχαίρω, rejoice with. ² ἐλπίζω, hope, hope for. ³ Τιμόθεος, ου, δ, Timothy. ⁴ ταχέως, quickly, soon. ⁵ εὐψυχέω, be glad, have courage. ⁶ ἰσόψυχος, like-minded, of kindred spirit. ⁷ γυησίως, sincerely, genuinely. ⁸ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁹ δοκιμή, ῆς, ἡ, proof, approval. ¹⁰ δουλεύω, serve, am a slave. ¹¹ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ¹² ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁵ Ἐπαφρόδιτος, ου, δ, Epaphroditus. ¹⁶ συνεργός, οῦ, δ, fellow worker. ¹⁷ συστρατιώτης, ου, δ, fellow soldier. ¹⁸ λειτουργός, οῦ, δ, minister, servant. ¹⁹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁰ ἐπειδή, since, because. ²¹ ἐπιποθέω, long for, strain after. ²² ἀδημονέω, distressed, troubled.

διότι¹ ἤκούσατε ὅτι ἤσθένησεν:² καὶ γὰρ ἤσθένησεν² 27 παραπλήσιον³ θανάτῳ, ἀλλὰ ὁ θεὸς αὐτὸν ἤλέησεν,⁴ οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην⁵ ἐπὶ λύπην⁵ σχῶ. Σπουδαιοτέρως⁶ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, 28 ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος⁻ ὧ. 29 Προσδέχεσθε⁵ οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους⁰ ἔχετε: ὅτι διὰ τὸ ἔργον 30 τοῦ χριστοῦ μέχρι¹⁰ θανάτου ἤγγισεν,¹¹ παραβουλευσάμενος¹² τῆ ψυχῆ, ἵνα ἀναπληρώση¹³ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα¹⁴ τῆς πρός με λειτουργίας.¹⁵

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ 3 γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ¹⁶ ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. ¹⁷ Βλέπετε τοὺς κύνας, ¹⁸ βλέπετε τοὺς 2 κακοὺς ἐργάτας, ¹⁹ βλέπετε τὴν κατατομήν: ²⁰ ἡμεῖς 3 γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, ²¹ οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες,

¹ διότι, because, on this account. ² ἀσθενέω, be weak, sick. ³ παραπλήσιον, near to, nearly. ⁴ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁵ λύπη, ης, ή, pain, grief. ⁶ σπουδαιοτέρως, more earnestly, more carefully. ⁷ ἄλυπος, without pain. ⁸ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁹ ἔντιμος, valued, precious. ¹⁰ μέχρι, until, as far as (gen). ¹¹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹² παραβουλεύομαι, expose myself to danger, am reckless. ¹³ ἀναπληρόω, fill up, fulfill. ¹⁴ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁵ λειτουργία, ας, ή, service, ministry. ¹⁶ ὀκνηρός, lazy, idle. ¹⁷ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁸ κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁹ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ²⁰ κατατομή, ής, ή, mutilation, cutting in pieces. ²¹ περιτομή, ής, ή, circumcision. ²² λατρεύω, serve, worship.

καὶ καυγώμενοι έν γριστῶ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες: καίπερ ^{2} ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν ^{3} καὶ ἐν ^{4} σαρκί: εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον: περιτομή⁴ ὀκταήμερος,⁵ ἐκ γένους⁶ Ἰσραήλ, 5 φυλῆς ^{7} Βενιαμίν, ^{8} Έβραῖος ^{9} ἐξ Ἑβραίων, ^{9} κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλον ^{10} διώκων ^{11} τὴν ἐκκλησίαν, 6 κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμω γενόμενος ἄμεμπτος. 12 Άλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, 13 ταῦτα ἥγημαι 14 διὰ τὸν 7 χριστὸν ζημίαν. 15 'Αλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι 14 πάντα 8 ζημίαν ^{15} εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον ^{16} τῆς γνώσεως ^{17} χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου: δι' ὃν τὰ πάντα έζημιώθην, ^{18} καὶ ἡγοῦμαι ^{14} σκύβαλα ^{19} εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω, 20 καὶ εύρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν 9 δικαιοσύνην την έκ νόμου, άλλὰ την διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆ πίστει: τοῦ 10

¹ καυχάομαι, boast, glory. ² καίπερ, although. ³ πεποίθησις, εως, ή, confidence, trust. ⁴ περιτομή, ής, ή, circumcision. ⁵ δκταήμερος, on the eighth day. ⁶ γένος, ους, τό, race, kind. ⁷ φυλή, ής, ή, tribe, race. ⁸ Βενιαμίν, ό, Benjamin. ⁹ Έβραῖος, ου, ό, Hebrew. ¹⁰ ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ¹¹ διώκω, pursue, persecute. ¹² ἄμεμπτος, blameless. ¹³ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁵ ζημία, ας, ή, damage, loss. ¹⁶ ὑπερέχω, rise above, surpass. ¹⁷ γνῶσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ¹⁸ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹⁹ σκύβαλον, ου, τό, refuse, garbage. ²⁰ κερδαίνω, gain, win.

γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως¹ αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν² τῶν παθημάτων³ συμμορφούμενος 4 τῶ θανάτω αὐτοῦ, εἴ πως 11 καταντήσω ^{5} εἰς τὴν ἐξανάστασιν ^{6} τῶν νεκρῶν. Οὐγ 12 ότι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι: ^{7} διώκω ^{8} δέ, εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ὧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν ^{10} οὐ λογίζομαι ^{11} 13 κατειληφέναι: εν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω επιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ^{14} ἐπεκτεινόμενος, ^{15} κατὰ σκοπὸν ^{16} 14 διώκω ^{8} ἐπὶ τὸ βραβεῖον ^{17} τῆς ἄνω ^{18} κλήσεως ^{19} τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. "Οσοι οὖν τέλειοι. ^{20} τοῦτο 15 φρονώμεν: ^{21} καὶ εἴ τι ἑτέρως ^{22} φρονεῖτε, ^{21} καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει: ^{23} πλὴν ^{24} εἰς δ ἐφθάσαμεν, ^{25} τῷ 16 αὐτῶ στοιγεῖν ^{26} κανόνι, ^{27} τὸ αὐτὸ Φρονεῖν. ^{21}

¹ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ² κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ³ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁴ συμμορφόω, bring to the same form with, conform. ⁵ καταντάω, come to, arrive. ⁶ ἐξανάστασις, εως, ἡ, resurrection. ⁻ τελειόω, fill, fulfill. ⁶ διώκω, pursue, persecute. ९ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ¹0 ἐμαυτοῦ, of myself. ¹¹ λογίζομαι, calculate, consider. ¹² ὀπίσω, behind, after (gen). ¹³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁵ ἐπεκτείνομαι, stretch out, strain after. ¹⁶ σκοπός, οῦ, ὁ, goal, mark. ¹⁻ βραβεῖον, ου, τό, prize. ¹⁴ ἄνω, up, above. ¹९ κλῆσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ²⁰ τέλειος, complete, perfect. ²¹ φρονέω, think, judge. ²² ἐπέρως, differently, otherwise. ²³ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²⁴ πλήν, however, but. ²⁵ φθάνω, come before another, anticipate. ²⁶ στοιχέω, walk orderly, follow. ²⁻ κανών, όνος, ὁ, rule, standard.

Συμμιμηταί μου γίνεσθε, άδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς 17 ούτως περιπατούντας, καθώς ἔχετε τύπον ήμᾶς. 18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οθς πολλάκις ^{4} ἔλεγον θμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ ^{7} τοῦ χριστοῦ: ὧν τὸ τέλος απώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ 19 κοιλία, ^{10} καὶ ἡ δόξα ἐν τῆ αἰσχύνη ^{11} αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια ^{12} φρονοῦντες. ^{13} Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ^{14} ἐν 20οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὖ καὶ σωτῆρα $^{^{15}}$ ἀπεκδεγόμεθα. $^{^{16}}$ κύριον Ἰησοῦν χριστόν: δς μετασχηματίσει¹⁷ τὸ 21 σωμα τῆς ταπεινώσεως 18 ἡμων, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον 19 τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν²⁰ τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι²¹ ἑαυτῶ τὰ πάντα.

¹ συμμιμητής, οῦ, ὁ, fellow imitator, joint imitator. ² σκοπέω, look at, contemplate. ³ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁴ πολλάκις, often, many times. ⁵ κλαίω, weep, weep for. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁷ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁸ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁹ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁰ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹¹ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ¹² ἐπίγειος, of the earth, earthly. ¹³ φρονέω, think, judge. ¹⁴ πολίτευμα, τος, τό, commonwealth, state. ¹⁵ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹⁶ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹⁷ μετασχηματίζω, transform, disguise. ¹⁸ ταπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ¹⁹ σύμμορφος, similar in form, similar. ²⁰ ἐνέργεια, ας, ἡ, operative power, working. ²¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection.

- "Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, ¹ χαρὰ καὶ 4
  στέφανός² μου, οὕτως στήκετε³ ἐν κυρίω, ἀγαπητοί.
- Εὐοδίαν ^{4} παρακαλῶ, καὶ Συντύχην ^{5} παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ ^{2} φρονεῖν ^{6} ἐν κυρίῳ. Ναί, ^{7} ἐρωτῶ καί σε, σύζυγε ^{8} ^{8} γνήσιε, ^{9} συλλαμβάνου ^{10} αὐταῖς, αἴτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν ^{11} μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, ^{12} καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν ^{13} μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ^{14} ζωῆς.
- Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε: πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Τὸ 4 ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, αλλ' ἐν παντὶ τῆ 6 προσευχῆ καὶ τῆ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἡ 7 εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, δο

¹ ἐπιπόθητος, longed for, desired. ² στέφανος, ου, ό, crown, garland. ³ στήκω, stand, stand fast. ⁴ Εὐοδία, ας, ή, Euodia. ⁵ Συντύχη, ης, ή, Syntyche. ⁶ φρονέω, think, judge. ⁷ ναί, yes, truly. ⁸ σύζυγος, ου, ό, comrade, fellow worker. ⁹ γνήσιος, genuine, true. ¹⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹ συναθλέω, contend along with. ¹² Κλήμης, εντος, ό, Clement. ¹³ συνεργός, οῦ, ὁ, fellow worker. ¹⁴ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹⁵ πάντοτε, always, at all times. ¹⁶ ἐπιεικής, yielding, gentle. ¹⁷ ἐγγύς, near. ¹⁸ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹⁹ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ²⁰ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²¹ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ²² αἴτημα, τος, τό, request, petition. ²³ γνωρίζω, make known, declare. ²⁴ ὑπερέχω, rise above, surpass. ²⁵ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty.

φρουρήσει ^{1} τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ^{2} ὑμῶν ^{2} ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ,³ ὅσα σεμνά,⁴ ὅσα 8 δίκαια, ὅσα ἀγνά,⁵ ὅσα προσφιλῆ,⁶ ὅσα εὕφημα,⁻ εἴ τις ἀρετὴ³ καὶ εἴ τις ἔπαινος,⁵ ταῦτα λογίζεσθε.¹⁰ Ἅ καὶ 9 ἐμάθετε¹¹ καὶ παρελάβετε¹² καὶ ἡκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε:¹³ καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Έχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως,¹⁴ ὅτι ἤδη ποτὲ¹⁵ 10
 ἀνεθάλετε¹⁶ τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν:¹⁷ ἐφ' ῷ καὶ ἐφρονεῖτε,¹⁷ ἠκαιρεῖσθε¹⁸ δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν¹⁹ 11
 λέγω: ἐγὼ γὰρ ἔμαθον,¹¹ ἐν οἵς εἰμί, αὐτάρκης²⁰ εἶναι. 12
 Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι,²¹ οἶδα καὶ περισσεύειν:²² ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι²³ καὶ χορτάζεσθαι²⁴ καὶ

¹ φρουρέω, guard, protect. ² νόημα, τος, τό, thought, mind. ³ ἀληθής, true, unconcealed. ⁴ σεμνός, honorable, dignified. ⁵ ἀγνός, pure, holy. ⁶ προσφιλής, pleasing, agreeable. ⁷ εὔφημος, praiseworthy, commendable. ⁸ ἀρετή, ῆς, ή, virtue, moral excellence. ⁹ ἔπαινος, ου, ό, praise, commendation. ¹⁰ λογίζομαι, calculate, consider. ¹¹ μανθάνω, learn, ascertain. ¹² παραλαμβάνω, receive, take. ¹³ πράσσω, do, perform. ¹⁴ μεγάλως, greatly. ¹⁵ ποτέ, once, at some time. ¹⁶ ἀναθάλλω, grow up again, revive. ¹⁷ φρονέω, think, judge. ¹⁸ ἀκαιρέομαι, have no opportunity. ¹⁹ ὑστέρησις, εως, ἡ, need, want. ²⁰ αὐτάρκης, content, self-sufficient. ²¹ ταπεινόω, humble, humiliate. ²² περισσεύω, abound, be rich. ²³ μνέω, initiate, instruct. ²⁴ χορτάζω, eat until full, be filled.

πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ύστερεῖσθαι. Πάντα 13 ἰσχύω ^{4} ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί ^{5} με χριστῷ. Πλὴν ^{6} καλῶς ^{7} ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῆ θλίψει. 15 Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ^{10} ὅτι ἐν ἀρχῆ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, 11 οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν 12 εἰς λόγον δόσεως 13 καὶ λήψεως, ^{14} εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι: ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη ^{15} ^{16} καὶ ἄπα ξ^{16} καὶ δὶς ^{17} εἰς τὴν χρείαν ^{18} μοι ἐπέμψατε. 17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητ $\tilde{\omega}^{19}$ τὸ δόμα, $\tilde{\omega}^{20}$ ἀλλ' ἐπιζητ $\tilde{\omega}^{19}$ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα²¹ εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω²² 18 δὲ πάντα καὶ περισσεύω: πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου ^{23} τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν ^{24} εὐωδίας, ^{25} θυσίαν ^{26} δεκτήν, ^{27} εὐάρεστον ^{28} τῷ θεῷ. Ὁ δὲ θεός μου 19 πληρώσει πάσαν χρείαν ^{18} ύμων κατὰ τὸν πλοῦτον ^{29}

¹ πεινάω, hunger, am hungry. ² περισσεύω, abound, be rich. ³ ύστερέω, lack, need. ⁴ Ισχύω, be strong, able. ⁵ ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ⁶ πλήν, however, but. ⁷ καλῶς, rightly, well. ⁸ συγκοινωνέω, have fellowship with, participate. ⁹ θλῖψις, εως, ή, tribulation, persecution. ¹⁰ Φιλιππήσιος, ου, ό, Philippian. ¹¹ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ¹² κοινωνέω, have a share of, share. ¹³ δόσις, εως, ή, gift, giving. ¹⁴ λῆψις, εως, ή, receiving. ¹⁵ Θεσσαλονίκη, ης, ή, Thessalonica. ¹⁶ ἄπαξ, once, once for all. ¹⁷ δίς, twice. ¹⁸ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹⁹ ἐπίζητέω, seek for, seek after. ²⁰ δόμα, τος, τό, present, gift. ²¹ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²² ἀπέχω, received, obtain. ²³ Έπαφρόδιτος, ου, ό, Epaphroditus. ²⁴ όσμή, ῆς, ή, smell, aroma. ²⁵ εὐωδία, ας, ή, fragrance, sweet smell. ²⁶ θυσία, ας, ή, sacrifice. ²⁷ δεκτός, acceptable, welcome. ²⁸ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ²⁹ πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches.

αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ 20 ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ασπάσασθε πάντα ἄγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Ασπάζονται 21 ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ 22 ἄγιοι, μάλιστα¹ δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος² οἰκίας.

Ή χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. 23 Ἀμήν.

 $^{^{1}}$ μάλιστα, especially, most of all. ^{2} Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar.